

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis S. R. E. Cardinalis Bona Opera Omnia

Tribus Tomis comprehensa

De Divina Psalmodia, Ejusque Causis, Mysteriis, Et Disciplinis, deque variis Ritibus omnium Ecclesiarum in psallendis Divinis Officiis, Tractatus, Historicvs, Symbolicvs, Asceticvs. Sive Psallentis Ecclesiae Harmonia - Opus novum, & curiosum, ac multiplici eruditione illustratum ... Operum ...

Bona, Giovanni

Parisiis, 1678

§. 4. Quinta, & sexta ratio in gratiarum actionem ob divina beneficia. Septima per analogiam ad aetatem humanum. Addita quaedam de brevitae vitae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9929

Et vos mortales tantorum causa malorum

Siletis? & non irrigat fletus genas?

Ah fluite, ô lachrymæ totoque corpore sanguis,

Vt sole nix soluta, rivis effluat.

Ecce sitit moribundus Amor, date pocula Amantes,

Amoris haustum Rex amantium sitit.

Nempe sitit lachrymas, lacrymæ ne arescite: vestro

Sedare fletu fervidam cupit sitim.

§. IV.

Quinta, & sexta ratio in gratiarum, actionem ob divina beneficia. Septima per analogiam ad ætatem humanam. Addita quædam de brevitate vite.

I. **Q**UINTO septem distinctis horis servitutis nostræ pensum reddimus Deo, ut pro creationis beneficio septem diebus peracto creatori gratias agamus. His accedit octava nocturnæ vigiliæ hora pro spe resurrectionis, quam media nocte futuram plerique (b) doctiores sentiunt, tum quia Dominus se venturum ad iudicium tanquam furem in nocte prædixit: tum quia media nocte de adventu sponsi excitatum clamorem in parabola fatuarum & sapientum Virginum legimus. Facem mihi prætulit ad hanc rationem astruendam (c) Rupertus Abbas his verbis. Septem canonicas horas diei non licet à quoquam, qui in conspectu Dei vacuus, & ingratus apparere nolit, negligerenter præteriri. Hæ si quidem creatori nostro deferunt laudes, & pro certis, ac magnis ejus beneficiis quasi vectigales sunt gratiarum actiones. Ut enim cecinit (d) Prudentius.

Quod generosa potest anima

b Ambros. Hieron. Chrysostr. August. & alii apud Suarez in 3. p. To. 2. disp. 30. sect. 10. c Rup. lib. 1. de div. off. cap. 1. d Pruden. Cathim. hymn. 3.

*Lucis, & aetheris indigena
Solvere dignius obsequium,
Quam data munere si recinat
Artificem modulata suum?*

Gratiarum actio, inquit (e) Laurentius Justinianus, est in intellectu, & cognitæ gratiæ Dei bonæ voluntatis indeficiens & irreflexa intentio. Nullum enim officium referenda gratia magis necessarium, quia majora meretur suscipere, qui collata bona de corde non probatur delere. Invitatur ad magna, qui de parvis gratias agere assuescit, & spem de futuris recipit, qui transacta beneficia recognoscit. Ideò S. (f) Maximus Taurinensis Episcopus hortatur nos, ut minutissimas aves imitemur, mane & vespere creatori gratias referendo. Et si es, inquit, devotior, imitare lusciniã, cui quoniam ad dicendas laudes dies sola non sufficit, nocturna spatia pervigili cantilena decurrit. Et tu igitur laudibus tuis diem vincens operi tuo adde nocturna curricula, & insomnem suscepti laboris industriam psalterii serie consolare. Notat (g) Richardus Victorinus septem esse tentationes, importunam, dubiam, subitam, occultam, violentam, fraudulentam, perplexam, quibus impugnantur fideles, juxta illud, (h) *In sex tribulationibus liberabit te, & in septima non tanget te malum*: ad quas illud etiam accommodatur, quod scriptum est, (i) *septies cadet justus, & resurget*. Propterea idem justus septies in die laudem dicit Domino, nam quoties post lapsum resurgit, & quoties tentanti malo resistit, debet sanè cooperatori suo gratias referre, à quo utique factum est, ut tentatus resistere, & lapsus posset resurgere. Septies autem oramus in die, (k) ait Ebrardus contra Valdenses scribens, quia septies in die cadit justus, & resurgit per orationem. Addit (l) Petrus Damianus septem Canonicarum hora-

e Laur. Justin. ligni vitæ de orat. c. 7. f Max. hom. 2. de non timendis hostibus carnalibus. g Rich. in Psal. 90. h Job. 5. 19. i Prov. 24. 16. k Ebrard. cap. 4. l Petrus Damianus opusc. 10. cap. 1.

rum officia quasi septem baptismatum lavacra in sanctę Ecclesię gremio constituta esse; ut septem offensionum maculas, quas ex quotidiana vitę hujus conversatione contrahimus, totidem orationis quotidianę fluentis expiare curemus, quatenus assiduum corruptibilis vitę pulverem satisfactionis aura decutiat, & mundanę conversationis lutum superfusę orationis frequens unda detergat.

II. Sexto, sunt qui has temporum præscriptiones ideo censent ordinatas, ut per nocturnum officium tempus tenebrarum ante Christi adventum significemus: Nox enim, ut ait (*m*) Remigius Antissiodorensis, tempus significat ante Christi adventum: Per diurnum verò tempus gratię, & miserationis, quo visitavit nos oriens ex alto. Septies igitur Deum laudamus, quia dono septiformis gratię lucem, & libertatem adepti sumus. Par esset equidem supernę Hierusalem imitari custodes, quorum militia est semper esse in Dei laudibus, ut Ambrosius scribit, qui super muros æternę civitatis constituti tota die, & tota nocte in perpetuum non tacebunt: sicut & Animalia in circuitu sedis procidentia requiem non habent, die ac nocte clamantia, & dicentia, (*o*) *Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, & qui est, & qui venturus est.* Sed aggravante corpore præpediti à divinis laudibus multoties cessare cogimur, certis duntaxat intervallis vitulos labiorum nostrorum immolantes. Rectè (*p*) Primasius; Ecclesia circumquaque diffusa in singulis membris, professionibusque diversis, urbibus, regionibus, provinciis, linguis, & gentibus variis Dominum die ac nocte laudare non cessat manente intellectualis creaturę perpetua in cęlestibus laude super Jerusalem, ad cujus se instar, informari peregrina latatur Ecclesia. Hoc est tributum, quod à

m Remig. Antissiod. in cap. ult. Jonę. *n* Ambros. Epist. 25. Isā. 62. 6.
p Apoc. 4. 8. *p* Primas. in Apoc. lib. 2. in fine.

nobis exigit Deus. (*q*) *Immola*, inquit, *sacrificium laudis*. Quæ verba explicans Augustinus; Ara tua, ait, conscientia tua. Securi sumus, non imus in Arabiam thus quærere: non sarcinas avari negotiatoris excurrimus. Sacrificium laudis quærit à nobis Deus. Habebat hoc sacrificium laudis Zachæus in patrimonio suo, habebat vidua in sacello suo, habebat nescio quis pauper hospes in dolio suo. Alius nec in patrimonio, nec in sacello, nec in dolo aliquid habebat: totum habebat in animo suo. Immola Deo sacrificium laudis, & hæc immolatio, hoc sacrificium laudis est gratias agere illi, à quo habes quicquid boni habes, & cujus misericordia tibi dimittitur quicquid tuum mali habes.

III. Septima ratio nos ipsos respicit, ætatisque nostræ progressum non inutili significatione repræsentat. (*r*) Augustinus, (*f*) Gregorius, (*t*) Hieronymus, (*u*) Fulgentius, (*x*) Theophylactus, & (*y*) Honorius per horas diei ætates hominum, quamvis non omnino simili explicatione interpretantur. Nam quis neget quemcunque hominem profunda nocte sepultum fuisse, cum adhuc in potentia causarum latitans proprio existentia actu careret? Nox igitur tempus illud indicat, quod nativitatem antecessit. Matutinæ laudes in confinio diei, ac noctis recitandæ, primam ætatem denotant, quam infantiam aliqui, pueritiam alii vocant. Prima diei hora, cum jam se purior exerit solis radius, adolescentiæ index est. Juventus per Tertiam designatur, cum solis radii longè, lateque diffusi orbem terrarum nitidius illustrant. Per Sextam, virile robur intelligo sole in medio cœli, & maxima augis altitudine constituto. Hora Nona inclinatio jam die tarda senectus indicatur. Vesperè ultima ætas decrepita innuitur terram respiciens, in quam mox terre-

q Psalm. 49. & ibid. Augustinus. *r* Aug. serm. 59. de verbis Domini. *f* Greg. hom. 19. in Evang. *t* Hieron. in c. 20. Matthæi. *u* Fulg. de remiss. pec. lib. 2. c. 18. *x* Theophylac. in c. 20. Matthæi. *y* Hon. Gem. anim. lib. 1. c. 34.

num corpus resolvi debet : quam ætatem eleganter deplorans Cornelius Gallus, sic cecinit :

*Nec cælum spectare licet, sed prona senectus
Terram à qua genita est; & reditura videt.*

Completorium denique ævi seriem completam, vitæque finem manifestat. Adeò brevis est vita nostra, ut unicæ diei omnis ejus decursus comparetur. Nam diei unius sunt homines, ait (z) Pindarus, umbræ somnium sunt homines. Et Rex Ezechias clamabat dicens, (a) *De manè usque ad vesperam finies me.* Narrant (b) Plinius, & Antigonus Carystius, avem esse ad Hypanim fluvium vitæ prorsus diariæ : manè nascitur, crescit usque ad meridiem, ac soli tandem morienti commoritur. Hemerobios dicitur, de qua (c) Cicero; Confer; inquit, nostram longissimam ætatem cum æternitate, reperiemur in eadem propemodum brevitate, qua illæ bestiolæ, quæ unum diem vivunt. Flos etiam Hemerocalis ultra diem vivere nequit. Ejus meminere (d) Dioscorides, & Plinius: legendus item Suidas verbo Ephemerii botri Optimè (e) Job, *Homo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miseriis, qui quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra.* Optimè item (f) Isidorus Pelusiota, Murræ hujus gloria Hemerocalis est. *Omnia tempus alit,* inquit, (g) Poëta, *tempus rapit, usus in arcto est.* Libet itaque exclamare cum sanctissimo Abbate (h) Columbano: O tu vita quantos decepisti! quantos seduxisti! quantos excæcasti! quæ dum fugis, nihil es; dum videris, umbra es; dum exaltaris, fumus es: quæ quotidie fugis, & quotidie venis, veniendo fugis, quæ fugiendo venis: dissimilis eventu, similis ortu; dissimilis luxu, similis fluxu; dulcis stultis, amara sapienti-

z Pindar. in Pythiis Ode 8 v. 135. a Isa. 30. 13. b Plin. lib. 11. c. 36. Antigon. histor. mirabilium c. 92. c Cic. 1. Tuscul. d Dioscorid. lib. 3. cap. 137. Plin. lib. 11. c. 21. e Job. 14. 1. f Isid. Pelus. lib. 5. Ep. 363. g Aurel. Olympius Nemesiaz. Eclog. 3. h Columb. homil. de fallacia vitæ humane.

bus. Qui te amant, non te sciunt; qui te contemnunt; ipse te intelligunt. Te ostendis tanquam veram, te reducis quasi fallacem. Ergo nihil es, ô mortalis vita, nisi vię imago, fugitiva ut avis, ut nubes incerta, fragilis ut umbra.

METRUM V.

*S*ic nempè velox orbita temporum
 Propellit annos: surgit, & occidit
 Quicquid polorum continetur
 Precipiti nimium sub axe.
 Caco rotantur sacula turbine,
 Vesper sequenti vespere truditur.
 Mortale nil longum, nec etas
 Præteritam reparat ruinam.
 Vite quid auras, quid senium miser,
 Diesve longos, stultaque somnia
 Mentiris? heu! puncto futurus
 Præda necis, gelidum cadaver.
 Quicumque lucis munere vescimur,
 Omnes eodem tramite currimus.
 Mors æquat omnes, parque sæpe est
 Nestoræ una dies senectæ.
 Centena quamvis sæcula vixeris,
 Æternitatis si numeras diem,
 Nil ejus etatem antecelles,
 Unica quem rapit hora vitæ.
 Frustra senectæ tempora computet
 Ales, quæ ad undas nascitur Hypanis,
 Quam si videt nascentem Eous,
 Decrepitam aspicit, occidens Sol.
 Hæc de fugaci fabula luditur
 Vita. Quod ortum est vergit ad Hesperum.
 Diesque veloces, & anni
 Pegasæo fugiunt volatu.